

Bilag 2

Bemærkninger til forslag til tronfølgelov.

(Forfatningskommissionens betænkning s. 69—71).

Der har i forfatningskommissionen været enighed om, at det er ønskeligt, at der gives kvinder adgang til at arve den danske trone, samtidig med at arveretten begrænses til kong Christian X og dronning Alexandrines efterslægt. Kommissionen har ladet de særlige juridiske spørgsmål, som en ændring af tronfølgeloven af 31. juli 1853 rejser, undersøge af professor, dr. jur. Stig Iuul.

Den nuværende grundlovs § 1 grundlovfæster artiklerne I og II i tronfølgeloven af 1853. I henhold hertil nedarves tronen efter førstefødselsretten og den agnatiske linealfølge til mandlige efterkommere af kong Christian IX og dronning Louise. Ændringer i disse bestemmelser kan kun ske i overensstemmelse med reglerne om ændring af grundloven.

Forud for tronfølgeloven af 1853 gennemførtes forhandlinger med fremmede fyrstehuse om disses arveret til tronen i selve kongeriget samt i Slesvig, Holsten og Lauenborg, og der blev i 1852 i London indgået en traktat mellem Danmark og en række lande med monarkisk regeringsform.

Kommissionen har derfor ladet undersøge, hvorvidt efterkommere af fyrstelige huse, som i sin tid gav afkald på den danske trone, fortsat ville være bundet af de i sin tid meddelte arveafkald. På grundlag af disse undersøgelser kan kommissionen fastslå, at intet fremmed fyrstehus vil have krav på den danske trone i tilfælde af en ændring i tronfølgeloven.

Det vil ligeledes være unødvendigt at indhente samtykke til en ændring i tronfølgeloven fra de stater, der underskrev eller tilsluttede sig London-traktaten af 1852. Dette skyldes først og fremmest, at Danmark ikke ved traktaten påtog sig nogen forpligtelse overfor disse.

Endvidere har kommissionen ladet undersøge, hvorvidt en ændring af tronfølgen ville være i strid med nogen ret, som mandlige efterkommere, mand af mand efter

Christian IX, kunne gøre gældende. Det er imidlertid givet, at ændringen af grundloven må være bindende også for kongehusets medlemmer. Medlemmer af kongehuset, som enten ligefrem mister deres arveret til tronen, eller som fremtidig må vige for andre arveberettigede personer som følge af en grundlovfæstet ændring af tronfølgeloven, vil derfor ikke kunne fremsætte noget juridisk krav om erstatning.

Efter at det således var konstateret, at der ikke fra nogen side ville kunne rejses retskrav mod den danske stat ved en ændring af tronfølgeloven, har kommissionen gennemgået de gældende europæiske tronfølgeordninger.

Den foreslåede ordning er i hovedtrækene i overensstemmelse med de i Holland og England gældende regler.

Til § 1.

I modsætning til tronfølgeloven af 1853, som lader tronen nedarves indenfor kong Christian IX og dronning Louises efterslægt, er arveretten foreslået begrænset til kong Christian X og dronning Alexandrines efterslægt. Ved gennemførelsen af den nye arvefølge, hvorefter kvinder kan bestige tronen, har der været enighed om, at denne arvefølge ikke kunne udstrækkes til at gælde hele kong Christian IX's efterslægt, idet dette ville medføre, at et stort antal medlemmer af udenlandske fyrstehuse automatisk blev arveberettigede til den danske trone. Valget måtte derfor stå imellem at opretholde bestemmelserne i tronfølgeloven af 1853 for det tilfælde, at kong Christian X's efterslægt uddøde, og helt at opgave disse bestemmelser, således at der indtræder tronledighed, når der ikke længere findes arveberettiget afkom efter kong Christian X. Af disse løsninger har kommissionen bestemt sig for den sidste.